1 **זוֹנָה מַשְׁוֵי לָהּ** – הוא עושה אותה בביאתו, אבל **חֲלָלָה לֹא מַשְׁוֵי לָהּ**,
2 שאין ביאה זו אסורה באיסור כהונה. **חָזַר כהן וּבָא עָלֶיהָ, עֲשָׂאָהּ**
3 **חֲלָלָה**, שלאחר שנעשית זונה, איסור זה נוהג רק בכהונה.
4 הגמרא דנה במספר החיובים ששייכים בכהן הנושא אשה
5 האסורה לו: **אָמַר רַב יְהוּדָה, כֹּהֵן גָּדוֹל בְּאַלְמָנָה, לוֹקֶה שְׁתַּיִם. אַחַת**
6 **בשקידשה, מְשׁוּם** 'אַלְמָנָה וכו' **לֹא יִקָּח**' (ויקרא כא יד) **וְאַחַת** על
7 **הבעילה מְשׁוּם 'לֹא יְחַלֵּל'** (שם כא טו), שחיללה בביאתו. שואלת
8 הגמרא: **וְלֵילְפֵי נָמֵי מְשׁוּם לֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ'** (שם), שגם זרעו נתחלל.
9 משיבה הגמרא: רב יהודה דיבר **בְּאוֹפֶן שֶׁלֹּא נָמַר בִּיאָתוֹ** שאין
10 חילול זרע, אבל האשה מתחללת בתחילת ביאה.מקשה הגמרא:
11 **מָתִיב רָבָא**, שנינו במשנה (מכות יג.) כהן גדול שבא על **אַלְמָנָה**
12 **וְהִיא גם גְּרוּשָׁה, לוֹקֶה שתים מְשׁוּם שְׁנֵי שֵׁמוֹת**, איסור אלמנה,
13 וגרושה. **מַאי לָאו** – האם לא משמע שלוקה רק משום **שְׁנֵי שֵׁמוֹת**
14 **וְתוּ לֹא**, ולרב יהודה היה לו ללקות אף משום איסור של 'לא
15 יחלל'. מתרצת הגמרא: **לֹא** הכוונה במשנה שני שמות של אלמנה
16 וגרושה ללקות שתים ולא יותר, אלא **שְׁנֵי שֵׁמוֹת** של אלמנה
17 וגרושה **עַל** איסור **זֶה** של 'לא יקח', **וּשְׁנֵי שֵׁמוֹת** של אלמנה וגרושה
18 **עַל** איסור **זֶה** של 'לא יחלל'.שואלת הגמרא: **אִי הָכִי** שמשום
19 גרושה לבד לוקים שתים, **אִיתָא סֵיפָא, גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה אֵינוֹ חַיָּיב**
20 **אֶלָּא עַל אַחַת**, ולדברי רבי יהודה הרי לוקה שתים. משיבה
21 הגמרא: **הָכִי קָאָמַר, אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא עַל אַחַת** – על איסור גרושה,
22 **וְלֹעוֹלָם** לוקה משום **שְׁנֵי שֵׁמוֹת**, על הלקיחה ועל החילול, אך לא
23 על חלוצה שאסורה רק מדרבנן.מקשה הגמרא: **וְכִי חֲלוּצָה** אסורה
24 רק **מִדְּרַבָּנָן, וְהָתַנְיָא**, נאמר בפסוק (ויקרא כא ז) **'וְאִשָּׁה גְּרוּשָׁה**
25 **מֵאִישָׁהּ לֹא יִקָּחוּ'**, ומבררת הברייתא, **אֵין לִי** לאסור לכהן **אֶלָּא**
26 **גְּרוּשָׁה, חֲלוּצָה מְנַיִן.** דורשת הברייתא, **תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְאִשָּׁה'**, הוי"ו
27 היתירה באה להוסיף 'חלוצה', הרי שאיסור חלוצה הוא מהתורה.
28 מתרצת הגמרא: אכן איסור רק **מִדְּרַבָּנָן, וּקְרָא** שדרשו ממנו, הוא
29 בדרך **אַסְמַכְתָּא בְּעָלְמָא**, שחכמים הסמיכו את דבריהם על לשון
30 הפסוק.
31 הגמרא מביאה מחלוקת אמוראים בדין כהן שקידש אשה פסולה
32 אך לא בעל: **אָמַר אַבַּיֵי**, קִידֵּשׁ הכהן את אחת מהאסורות לו **לוֹקֶה**,
33 **וכשבָּעַל, לוֹקֶה** פעם שניה. **שכשקִידֵּשׁ, לוֹקֶה מְשׁוּם 'לֹא יִקָּח'**,
34 שלשון 'קיחה' היא הקנין שעושה בה, וזה מעשה הקידושין.
35 **וכשבָּעַל, לוֹקֶה מְשׁוּם 'לֹא יְחַלֵּל'**, שבבעילה הרי הוא מחלל את
36 האשה.
37 **רָבָא אָמַר, בָּעַל** לאחר שקידשה **לוֹקֶה** על הבעילה, ואף על
38 הלקיחה, אבל אם **לֹא בָּעַל** לבסוף **אֵינוֹ לוֹקֶה** כלל, אף לא על
39 הלקיחה. **מְשׁוּם דִּכְתִיב** (ויקרא כא יד, טו) **'לֹא יִקָּח' 'וְלֹא יְחַלֵּל'** מַה
40 **טַּעַם** אמרה תורה **לֹא יִקָּח, מְשׁוּם שלֹּא יְחַלֵּל** אותה בביאתו, ואם
41 כן, בשקידש ולא בעל שלא חיללה, לא עבר על איסור כלל.
42 הגמרא מביאה אופנים שבהם מודים אביי ורבא זה לזה: **וְאף**
43 שאביי מחייב באיסורי כהונה אף על קידושין בלבד, **מוֹדֶה אַבַּיֵי**
44 **לרבא בְּמַחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ** משינשאת, שעבר על מה שנאמר בתורה
45 (דברים כד ד) 'לֹא יוּכַל בַּעְלָהּ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְּחָהּ לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ
46 **לִהְיוֹת לוֹ לְאִשָּׁה אַחֲרֵי אֲשֶׁר הֻטַּמָּאָה'**, **שֶׁאִם** רק **קִידֵּשׁ** אותה **וְלֹא**
47 **בָּעַל, שֶׁאֵינוֹ לוֹקֶה** על הלקיחה, ואף שבלשון הכתוב יש אזהרה על
48 הלקיחה, והיינו הקידושין, אינו חייב עד שיבעול, כיון ש'לְקַחְתָּהּ
49 **לִהְיוֹת לוֹ לְאִשָּׁה' אָמַר רַחֲמָנָא**, תלתה התורה במפורש את
50 הקידושין בביאה, כלומר איזה 'לְקַחְתָּהּ' [- קידושין] אסרה תורה,
51 רק קיחה כזו שבסופה **'לִהְיוֹת לוֹ לְאִשָּׁה'** שהיא הביאה, **וּבקידש**
52 **לחוד הָא לֵיכָּא** קידושין של ביאה. **וְאף** שסובר רבא שבכדי ללקות
53 באיסורי כהונה צריך שיקדש ויבעל, **מוֹדֶה רָבָא** לאביי **בְּכֹהֵן גָּדוֹל**
54 **בְּאַלְמָנָה, שֶׁאִם בָּעַל וְלֹא קִידֵּשׁ, שֶׁלּוֹקֶה**, כיון שאין הבעילה תלויה
55 בקידושין, שהרי **'וְלֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ' אָמַר רַחֲמָנָא, וַהֲרֵי** בבעילתו
56 **הוּא חִילֵּל** את האלמנה ואת זרעו אף שלא קדמו לכך
57 קידושין.**וּשְׁנֵיהֶם** – אביי ורבא, אף שבאיסורי כהונה לדברי שניהם
58 לוקה על ביאה לחוד אף בלא שקדמו קידושין, **מוֹדִים בְּמַחֲזִיר**
59 **גְּרוּשָׁתוֹ** משינשאת, **שֶׁאִם** רק **בָּעַל וְלֹא קִידֵּשׁ, שֶׁאֵינוֹ לוֹקֶה** על
60 הבעילה, שלא פירטה התורה לאו על הביאה בפני עצמה, אלא
61 דווקא כשהיא ב'דֶּרֶךְ לְיקּוּחִין' **אָמְרָה תּוֹרָה**, כמשמעות הפסוק
62 'לְקַחְתָּהּ', והיינו דרך קידושין, ורק אז יש איסור ב'לִהְיוֹת לוֹ
63 לְאִשָּׁה', דהיינו ביאה.שנינו במשנה, **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בַּת גֵּר זָכָר**
64 **כְּבַת חָלָל זכר:**
65 הגמרא מביאה ברייתא שמבארת את טעמו של רבי יהודה: **תַּנְיָא,**
66 **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בַּת גֵּר זָכָר** פסולה לכהונה **כְּבַת חָלָל זָכָר. וְהַדִּין**
67 **נוֹתֵן** ללמוד זאת מקל וחומר, **מַה חָלָל שֶׁבָּא מִטִּפָּה כְּשֵׁרָה** – שאביו
68 ישראל כשר, **בִּתּוֹ פְּסוּלָה** לכהונה, **גֵּר שֶׁבָּא מִטִּפָּה פְּסוּלָה** – שנולד
69 מאב גוי, **אֵינוֹ דִּין** – האם לא נלמד מקל וחומר **שֶׁבִּתּוֹ פְּסוּלָה**
70 לכהונה.
71 הגמרא מביאה שלבאורה יש לפרוך את הקל וחומר. שואלת
72 הגמרא: **מַה לְּחָלָל שהוא חמור, שֶׁכֵּן יְצִירָתוֹ** נעשתה **בַּעֲבֵירָה** –
73 שנתעברה אמו מביאת איסור, ולכן התורה פסלה את בתו, אבל
74 הגר הנולד להורים גויים שאין עיבורו מביאת איסור, שמא בתו
75 כשירה לכהונה. דוחה הגמרא: לא יתכן שסיבת החומרה בחלל
76 היא מחמת שיצירתו בעבירה, שכן **כֹּהֵן גָּדוֹל בְּאַלְמָנָה יוֹכִיחַ, שֶׁאֵין**
77 **יְצִירָתוֹ** של הכהן גדול **בַּעֲבֵירָה, וּבִתּוֹ** שנולדה מהאלמנה **פְּסוּלָה**
78 לכהונה ושוב ניתן ללמוד בת גר שתיפסל לכהונה בקל וחומר
79 מבת חלל.
80 מקשה הגמרא: אין זו דחיה נכונה, שהרי **מַה לְּכֹהֵן גָּדוֹל בְּאַלְמָנָה**
81 **שֶׁכֵּן בִּיאָתוֹ** באלמנה היתה **בַּעֲבֵירָה**, ולכן פסלה התורה את בתו
82 מביאה זו, אבל הגר שבא על הישראלית בהיתר, שמא בתו
83 כשירה לכהונה. מתרצת הגמרא: אין ללמוד מכהן גדול באלמנה
84 שביאת עבירה היא סיבת פסול הבת, שכן **חָלָל יוֹכִיחַ**, שאף שאין
85 הביאה בעבירה, שכן בא על ישראלית בהיתר, ובכל זאת בתו
86 פסולה. ומעתה ניתן לחזור ללימוד מ'חלל' על ידי 'במה הצד',
87 **וְנאמר שחָזַר הַדִּין, לֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה** – לא סיבת 'יצירה בעבירה'
88 כמו חלל, גורמת הפסול, ולא סיבת 'ביאת עבירה' ככהן גדול
89 באלמנה, גורמת הפסול, ולכך יש לנו לומר **שהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן** –
90 המדה ששוה בשניהן היא גורמת שבתם פסולה לכהונה, והיא
91 **שֶׁאֵינָן בְּרוֹב** הַקָּהָל – שהם חלוקים מרוב הקהל, שזה יצירתו
92 בעבירה וזה ביאתו בעבירה, **אַף אֲנִי אָבִיא אֶת הַגֵּר** שיש בו מדה זו
93 **שֶׁאֵינוֹ בְּרוֹב** הַקָּהָל, מצד שנולד מטיפה פסולה, **וְנלמד** שאף הוא
94 **בִּתּוֹ פְּסוּלָה** לכהונה. משיבה הגמרא על הלימוד 'במה הצד' מחלל
95 ואלמנה: **מַה לְּהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן** – למדה המשותפת לשניהן **שֶׁכֵּן יֵשׁ**
96 **בָּהֶם** גם **צַד עֲבֵירָה**, החלל נתחלל על ידי עבירה, והכהן גדול בא
97 על האלמנה בעבירה, וניתן לומר שמדה זו היא הגורמת שבתם
98 פסולה. אבל בגר הבא על ישראלית לא נעשתה שום עבירה, אין
99 ללמוד שגם בתו פסולה. לומדת הגמרא במה הצד ממלמד אחר:
100 בתחילה כשביקשה הגמרא ללמוד שבת גר תפסל על ידי קל
101 וחומר מבת חלל, דחתה הגמרא שאין ללמוד מחלל, שכיון
102 שיצירתו בעבירה, שמא סיבה זו היא הגורמת לפסול הבת, ורוצה
103 הגמרא להוכיח שאין יצירתו בעבירה גורמת לפסול, **לֹא תֵּימָא** –
104 אל תאמר **שכֹּהֵן גָּדוֹל בְּאַלְמָנָה יוֹכִיחַ** שאף שאין יצירתו בעבירה
105 בתו פסולה, **אֶלָּא אֵימָא, מִצְּרֵי רֵאשׁוֹן** – מצרי שהתגייר שאסור לבא
106 בקהל, ונשא מצרית **יוֹכִיחַ**, שאין יצירתו בעבירה ולא ביאתו
107 בעבירה ובתו פסולה לבא בקהל.
108 דוחה הגמרא: **מַה לְּמִצְּרֵי רֵאשׁוֹן, שֶׁכֵּן אֵינוֹ רָאוּי לָבֹא** בעצמו **בַּקָּהָל**
109 כלל, וניתן לומר שלכן בתו פסולה, אבל גר שמותר לבא בקהל,
110 שמא בתו כשירה לכהונה.
111 משיבה הגמרא: **חָלָל יוֹכִיחַ**, שמותר לבא בקהל ובתו פסולה,
112 ומוכח שאין שייכות בין היתר האדם עצמו לבא בקהל לפסול בתו,
113 **וכיון שכן חָזַר הַדִּין, לֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה** – לא סיבת 'יצירה בעבירה'
114 כמו חלל, גורמת הפסול, ולא סיבת מה שאינו ראוי לבא בקהל
115 גורמת את הפסול, ולכך יש לומר **שהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן** – המדה
116 ששוה בשניהם היא הגורמת שבתם פסולה לכהונה, והיא **שֶׁאֵינָן**
117 **בְּרוֹב** קָהָל – שהם חלוקים מרוב הקהל, שזה יצירתו בעבירה וזה
118 אינו ראוי לבא בקהל, **וּבִתּוֹ** של כל אחד **פְּסוּלָה** לכהונה, **אַף אֲנִי**

המשך בעמוד קמג

אָבִיא אֶת הַגֵּר שֶׁאֵינוֹ בָּרוּכ קָהָל, שבא מטיפה פסולה וְלכן בִּתּוֹ **פְּסוּלָה** לכהונה.

דוחה הגמרא לימוד זה: שכן מַה לְּהַצַּד הַשָּׁוֶה שָׁבָּהֶן – למדה המשותפת לשניהם, לחלל ולגר מצרי, שֶׁבֵּן שניהם **פּוֹסְלִים** את האשה לכהונה **בְּבִיאָתָם**, מה שאין כן גר רגיל, לא מצאנו שפוסל את האשה בביאתו.נמצא עד עתה שהגמרא דוחה את הדרכים ללמוד שבת גר זכר פסולה לכהונה על ידי הצד השוה של חלל וגר מצרי, כיון ששניהם פוסלים את האשה בביאתם, מה שאין כן בגר רגיל.

הגמרא מבארת כיצד רבי יהודה לומד שבת גר פסולה:

מבארת הגמרא: וְרַבִּי יְהוּדָה האומר שבת גר פסולה לכהונה, סובר שגֵּר רגיל נַמִּי [ר"ג גם כן] **פּוֹסֵל** את האשה **בְּבִיאָתוֹ**, **וּמַיְתֵי לָהּ** – והוא לומד זאת בלימוד **'בְּמַה הַצַּד' מַהֲאי דְּיָנָא** – מאותו לימוד עצמו שלמד משם שבתו נפסלת לכהונה. וכך הוא הלימוד, מה חלל שבא מטפה כשירה, פוסל בביאתו את האשה, גר שבא מטפה פסולה לא כל שכן שיפסול בביאתו את האשה. ואם תשיב שמה לחלל שכן יצירתו בעבירה, גר מצרי שאין יצירתו בעבירה יוכיח, ונלמד מחלל וגר מצרי שאינם ברוב קהל ופוסלים את האשה בביאתם, אף אני אביא גר שאינו ברוב קהל ופוסל את האשה בביאתו. וכיון שכך אפשר ללמוד את דין בת הגר מבת החלל, ובמה הצד מחלל וגר מצרי, ואי אפשר לדחות שטעם הפסול בהם הוא מחמת שביאתם פוסלת את האשה, שהרי לרבי יהודה אף ביאת גר רגיל פוסלת את האשה.

שנינו במשנה **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר** ישראל שנשא גיורת בתו כשירה לכהונה **גֵּר** שנשא בת ישראל בתו כשירה לכהונה:

הגמרא מביאה שיטה נוספת בדין בת הגר לכהונה: **תַּנְיָא**, **רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי אוֹמֵר**, **גִּיּוֹרֶת** שהתגיירה כשהיא **פְּחוּתָה מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד**, שלא היתה ראויה לביאה בעודה גויה **כְּשֵׁרָה** להינשא **לְכְהוּנָּה**. **שֶׁנֶּאֱמַר** במלחמת מדין שאמר משה לאנשי הצבא הבאים מהמלחמה (במדבר לא יח) 'וְכֹל **הַטַּף בַּנָּשִׁים** אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר **הַחַיּוּ לָכֶם**'. **וַהֲלֹא** גם **פִּינְחָס** הכהן **הָיָה עִמָּהֶם** – בין היוצאים למלחמת מדין, וכיון שאמר זאת משה לכולם גם פנחס הכהן בכללם, ומוכח שגם הוא יכול לקחת לעצמו לאשה מהטף שבבנות מדין שאינן ראויות עדיין לביאה.מבררת הגמרא: **וְרַבָּנָן** – התנאים שחולקים על רבי אליעזר בן יעקב במשנה, כיצד הם יפרשו את הפסוק. מבארת הגמרא: רבנן מפרשים **הַחַיּוּ לָכֶם** אותן שינשאו **לַעֲבָדִים** שלכם, **וְלִשְׁפָחוֹת**.

[נמצא שיש ארבע שיטות בדין בת גרים לכהונה, שלש שיטות במשנה ואחת בברייתא: א. לרבי יהודה, בת גר זכר פסולה ואפילו נשא ישראלית. ב. לרבי אליעזר, אם יש צד אחד ישראל מכשיר, אבל גר וגיורת שנישאו, בתם פסולה. ג. לרבי יוסי, אפילו גר שנשא גיורת בתו כשרה, אבל צריך שתהיה הורתה ולידתה בקדושה. ד. לרבי שמעון [בברייתא] אפילו גיורת עצמה כשרה, ובלבד שהתגיירה פחותה מבת שלש, שלא היתה ראויה לביאה בגיותה].

הגמרא מבארת מניין למדו התנאים את שיטתם: **וְכוּלָּן** – כל התנאים **מִקְרָא אֶחָד דָּרְשׁוּ** – מאותו פסוק הם למדו את שיטתם, שנאמר (יחזקאל מד כב) **'אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה לֹא יִקְחוּ לָהֶם לְנָשִׁים כִּי אִם בְּתוּלֹת מִזֶּרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל'**. **רַבִּי יְהוּדָה סָבַר עַד דְּאִית כָּל 'זֶרַע' מִישְׂרָאֵל** – עד שיהיה כל עיקר שנקרא זרע, דהיינו הזרע שבא מן האב, מישראל, ולכן בת גר זכר פסולה, שעיקר הזרע שנולדה ממנו אינו מישראל. **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב סָבַר** כיון שכתוב **'מִזֶּרַע'** משמע **וַאֲפִילּוּ מְקָצַת זֶרַע** מישראל, כגון הזרע של האם, גם אני מכשירו וקורא עליו 'בְּתוּלֹת מִזֶּרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל', לכן גר שנשא בת ישראל בתו כשירה. **רַבִּי יוֹסֵי סָבַר מִי שֶׁנִּזְרְעוּ בְּיִשְׂרָאֵל** – שהיתה הורתה בקדושה לאחר שנתגיירו הוריה, נחשבת ל'זרע ישראל', לכך אף בת גר וגיורת כשירה. **רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי סָבַר מִי שֶׁנִּזְרְעוּ בְּתוֹלֶיהָ בְּיִשְׂרָאֵל** – מי שגדלו ונגמרו בתוליה משבאה לכלל ישראל, דהיינו שנעשית בת שלש שנים אחרי שהתגיירה, נקראת 'מזרע ישראל', ומותרת לכהונה.

אָמַר לֵיהּ **רַב נַחְמָן** לְרָבָא – רב נחמן שאל את רבא

הַאי קְרָא – פסוק זה שביחזקאל, יש בו תמידה. הֵרֵישָׁא של הפסוק 1
'לֹא יִקְחוּ לָהֶם לְנָשִׁים כִּי אִם בְּתוּלֹת' וגו', מדבר בְּכֹהֵן גָּדוֹל המותר 2
רק בבתולה, וְסֵיפָא שאומר 'וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה אַלְמָנָה מִכֹּהֵן 3
יִקְּחוּ' מדבר בְּכֹהֵן הֶדְיוֹט שמותר באלמנה, והאם הפסוק נחלק 4
באמצעו לדבר בכהן הדיוט שלא דיבר עליו עד עתה. אָמַר 5
אֵין – אכן כן, סוף הפסוק מדבר בכהן הדיוט. 6
שואל רב נחמן את רבא: וְכָתַב קְרָא הָכִי בלא לפרש שמעתה 7
מדברים בענין אחר. אָמַר לֵיהּ אין – אכן כן, שהרי מצאנו דִּכְתִיב 8
אצל שמואל הנביא (שמואל א' ג ג) 'וְנֵר אֱלֹהִים טֶרֶם יִכְבֶּה וּשְׁמוּאֵל 9
שֹׁכֵב בְּהֵיכַל ה'', ויש לתמוה, וכי שמואל אכן היה שוכב שם, וַהֲלֹא 10
שנינו בסנהדרין (קא:) שאֵין יְשִׁיבָה מותרת בָּעֲזָרָה אֶלָּא לְמַלְכֵי בֵּית 11
דָּוִד בִּלְבָד. אֶלָּא יש לחלק את הפסוק לשנים 'נֵר אֱלֹהִים טֶרֶם יִכְבֶּה 12
בְּהֵיכַל ה'' ששם עומדת המנורה, 'וּשְׁמוּאֵל שׁוֹכֵב בִּמְקוֹמוֹ' בבית 13
משמר הלויים, ואם כך, הרי שמצאנו שדרך המקראות להחלק אף 14
שלא מפורש הדבר בפסוק.שואלת הגמרא עוד על הפסוק 15
ביחזקאל: נאמר בפסוק (יחזקאל מד כב) 'וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה 16
אַלְמָנָה מִכֹּהֵן יִקָּחוּ', וכי רק אלמנה שהתאלמנה מִכֹּהֵן אין – אכן 17
התורה לו, ואלמנה מִיִּשְׂרְאֵל לֹא התורה לו, הרי לא הוזהר כהן 18
הדיוט כלל על האלמנה. עונה הגמרא: הָכִי קָאָמַר, 'מִכֹּהֵן' יִקָּחוּ – 19
מי שהוא מִשְּׁאָר כֹּהֲנִים דהיינו שאינו כהן גדול, יִקָּחוּ אותן לנשים. 20
וכך פירוש הפסוק 'וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה אַלְמָנָה' אפילו היא 21
מישראל, מִכֹּהֵן יִקָּחוּ – כל שהוא משאר כהנים שאינו כהן גדול 22
יקחנה. 23
מביאה הגמרא ברייתא שכך מפרשת הפסוק: תַּנְיָא נַמִּי הָכִי 'מִכֹּהֵן 24
יִקָּחוּ', מי שהם מִשְּׁאָר כֹּהֲנִים יִקָּחוּ את האלמנה. 25
מביאה הברייתא פירוש נוסף בפסוק: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר פירוש 26
הפסוק כך הוא. אלמנת אדם שהיה אותו בעל מִן הָרְאוּי להיות 27
מַשִּׂיאִים את בתו לִכְהוּנָּה אותה יִקָּחוּ להם לאשה. והפסוק בא 28
למעט אלמנת גר שאין משיא את בתו לכהונה, שאלמנתו אף היא 29
אסורה לכהן. מבארת הגמרא: שרַבִּי יְהוּדָה שביאר כך את הפסוק, 30
הולך לְטַעֲמֵיהּ – לשיטתו דְּאָמַר במשנה (לעיל עז.) שפַּת גֵּר זָכָר 31
כְּבַת חָלָל זָכָר, ולמד זאת ממה שאמר יחזקאל (שם) 'מִזֶּרַע בֵּית 32
יִשְׂרָאֵל' ודורש רב יהודה שיהיה כל זרע מישראל, ולכן הוא 33
מפרש שאותו הפסוק ביחזקאל ממשיך להורות שכמו כן פוסל 34
הגר את האשה בביאתו, ולכן אלמנתו אסורה לכהנים משום שכָּל 35
שֶׁאָתָּה – הכהן נוֹשֵׂא את בָּתּוֹ, אַתָּה נוֹשֵׂא – רשאי לשאת את 36
אַלְמָנָתוֹ, וְכָל שֶׁאי אַתָּה נוֹשֵׂא בָּתּוֹ, וזה הוא הגר שפירשתי לך 37
קודם, אִי אַתָּה נוֹשֵׂא אַלְמָנָתוֹ שנפסלה מן הכהונה. 38
שנינו במשנה, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אַף גֵּר שֶׁנָּשָׂא גִּיּוֹרֶת בתו כשירה 39
לכהונה: 40
אָמַר רַב הַמְנוּנָא מִשְּׁמֵיהּ דְּעוּלָּא הֲלָכָה כִּרְבִּי יוֹסֵי שבת הגר 41
והגיורת כשירה לכהונה. וְכֵן אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה הֲלָכָה כְּרַבִּי 42
יוֹסֵי. וּמֵיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נָתְנוּ כֹּהֲנִים סִימָנִים – שבח ומעלה 43
בְּעַצְמָן לנהוג כשיטת כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב ולשאת רק גיורת 44
שאביה או אמה מישראל.אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר לִי הוּנָא, אם בָּא 45
הכהן לִימָּלֵךְ איזו גיורת יקח, מוֹרִים לוֹ כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. אבל 46
אם נָשָׂא כבר בת גר וגיורת, אֵין מוֹצִיאִים אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ, משום 47
שהעיקר כְּרַבִּי יוֹסֵי: 48
משנתינו דנה בנאמנות האב והאם להעיד על בנם שהוא ממזר. 49

משנה

אדם הָאוֹמֵר 'בְּנִי זֶה מַמְזֵר' כיון שנולד מאשה האסורה עלי באיסור 50
כרת, אֵינוֹ נֶאֱמָן, כיון שהוא קרוב לבנו ופסול להעיד עליו. וְאֶפִילּוּ 51
שְׁנֵיהֶם – האב והאם מוֹדִים עַל הָעִבּוּר שֶׁכְּמַעֲיָהּ של האם שמַמְזֵר 52
הוּא, כיון שלא נתעברה מבעלה אלא מאיש זר, אֵינָם נֶאֱמָנִים. רַבִּי 53
יְהוּדָה אוֹמֵר, בשני האופנים הנזכרים במשנה נֶאֱמָנִים – האב נאמן 54
לומר שבנו ממזר: 55

גמרא

שנינו במשנה: 'אפילו שניהם מודים על העובר שבמעיה ממזר 56
הוא, אינם נאמנים'. שואלת הגמרא: מַאי 'וַאֲפִילּוּ שְׁנֵיהֶם מודים', 57
מה החידוש בדין זה שנאמרה בו לשון 'אפילו', והרי כמו שהתבאר 58
ברישא שהאב אינו נאמן, מסתבר שהוא הדין באם. משיבה 59
הגמרא: לֹא מִיבַּעְיָא' קָאָמַר – התנא שנה תחילה את הדין הפשוט 60
ואחריו את הדין המחודש, כלומר, לֹא מִיבַּעְיָא – לא נצרך לומר 61
שאִיהוּ – האב אינו נאמן, משום דְּלֹא קִים לֵיהּ – אינו יכול לדעת 62
בוודאות שאשתו התעברה מאחר, אֶלָּא אַפִילּוּ אִיהִי – האם דְּקִים 63
לָהּ – שהיא יכולה לדעת זאת בוודאות, לֹא מְהֵימְנָא – אינה נאמנת 64
לפסול את בנה. ועוד התחדש בדין השני של המשנה, וְלֹא מִיבַּעְיָא 65
הֵיכָא דְּאִית לֵיהּ – במקום שיש לולד חֲזָקָה דְּכַשְׁרוּת, שכבר נולד 66
והוחזק ככשר, דְּלֹא מְהֵימְנֵי לפוסלו, וכמבואר ברישא, אֶלָּא אַפִילּוּ 67
כשמעידים על עִוְּרָה נַמִּי, אף דְּלֵית לֵיהּ לעובר חֲזָקָה דְּכַשְׁרוּת, 68
שהרי עדיין לא נולד, מכל מקום לֹא מְהֵימְנֵי לומר שהוא ממזר: 69
שנינו במשנה, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר נֶאֱמָנִים: הגמרא מביאה ברייתא 70
בענין זה: דְּתַנְיָא, נאמר (דברים כא יז) בפרשת ירושת בכור 'כִּי 71
אֶת הַבְּכֹר בֶּן הַשְּׂנוּאָה יַכִּיר לָתֵת לוֹ פִּי שְׁנַיִם', וכיון שתיבת 'יַכִּיר' 72
מיותרת, יש לדרוש שהכוונה שהאב 'יַכִּירֶנּוּ לָאֲחֵרִים' – יגלה ויכיר 73
את בנו לבית דין שאינם מכירים אותו, מַכָּאן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, 74
שנֶּאֱמָן אָדָם לוֹמַר על אחד מבניו 'זֶה בְּנִי בְּכוֹר', ויטול פי שנים 75
בירושתו. וּכְשֵׁם שֶׁנֶּאֱמָן אָדָם לוֹמַר 'זֶה בְּנִי בְּכוֹר', כָּךְ נֶאֱמָן אָדָם כהן 76
לוֹמַר על בנו 'זֶה בֶּן גְּרוּשָׁה', והרי הוא חלל ופסול לכהונה, וְכן 77
נאמן לומר 'זֶה בֶּן חֲלוּצָה', והוא חלל מדרבנן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, 78
אֵינוֹ נֶאֱמָן לומר על בנו שהוא בן גרושה או בן חלוצה. מקשה 79
הגמרא, אָמַר לֵיהּ רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק לְרַבָּא, בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי יְהוּדָה, 80
הַיְינוּ דְּכִתִיב 'יַכִּיר', ללמד שאדם נאמן לומר על בנו שהוא חלל, 81
אֶלָּא לְרַבָּנָן הסוברים שאינו נאמן, קשה, 'יַכִּיר' לָמָּה לִי. מתרצת 82
הגמרא, שחכמים דורשים מ'יכיר' שנאמן האב לענין בכור בְּאופן 83
שצָּרִיךְ הֶכֵּירָא – שצריך הבכור שיכירוהו לאחרים, כגון שבא 84
ממדינת הים ולא היה מוחזק בבכור, ובזה מודים חכמים שנאמן 85
האב לומר שהוא בכור. 86
מברררת הגמרא: לְמַאי הִלְכְתָא – לגבי איזו הלכה הוצרכה התורה 87
להאמין לאב מי הבכור. אם לענין לָתֵת לוֹ פִּי שְׁנַיִם בירושתו, 88
פְּשִׁיטָא, לָמָּה לִי קְרָא, והרי מִגּוֹ – מתוך דְּאִי בָּעֵי מַיְיתֵיבָא לֵיהּ מַתָּנָה 89
– שאם ירצה האב לתת לו אפילו את כל נכסיו במתנה, מִי לֹא יָהֲבֵי 90
לֵיהּ – וכי לא יוכל לתת לו, וממילא הוא נאמן אף לומר שהוא 91
בכור, ויטול פי שנים בירושתו. משיבה הגמרא: הילימוד מ'יכיר' 92
הוא בְּנָכְסִים שֶׁנִּפְּלוּ בירושה לאב לְאַחַר מִיכָּן – לאחר שהעיד שבן 93
זה בכור, וכיון שבשעת הכרת הבכור לא היו ברשותו, לא היה 94
יכול להקנותם לו, וממילא אין לו 'מיגו', והוצרכה התורה לחדש 95
שהוא נאמן. 96
שואלת הגמרא: וּלְרַבִּי מֵאִיר דְּאָמַר לעיל (סג.) שאָדָם מַקְנֶה גם דָּבָר 97
שֶׁעָדַיִין לֹא בָּא לָעוֹלָם, 'יַכִּיר' לָמָּה לִי, והרי האב יכול להקנות לבן 98
זה גם נכסים שעדיין לא באו לרשותו, ויש לו 'מיגו' אף לגבי נכסים 99
אלו, ולמה נצרך הפסוק. משיבה הגמרא: שנאמנות האב מועילה 100
באופן שֶׁנִּפְּלוּ לוֹ – לאב נכסים כָּשֶׁהוּא נוֹסֵם, והחידוש הוא, שאף 101
שבשעה שהוא גוסס אינו יכול להקנות את נכסיו לאחרים, ממילא 102
לגבי נכסים אלו אין לו מיגו שהיה מקנה אותם בעצמו לבן זה, 103
וחידשה התורה שאף לגבי נכסים אלו נאמן האב בדבריו שבן זה 104
הוא בכור, ויטול גם בהם פי שנים: 105

משנה

משנה זו עוסקת באדם ששלח שליח לקדש את בתו, או אשה 106
ששלחה שליח לקבל עבורה קידושין, ולבסוף שניהם קידשו, איזה 107
קידושין חלים: 108
מִי שֶׁנָּתַן רְשׁוּת לְשָׁלּוּחוֹ לְקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ, וקידשה השליח לפלוני, 109
וְהָלַךְ אף הוּא – האב וְקִדְּשָׁהּ לאדם אחר. אֶם הקידושין שֶׁלּוֹ – של 110
האב קָדְמוּ לקידושי השליח, קִידּוּשָׁיו של האב קִידּוּשִׁין, וקידושי 111
השליח אינם חלים. וְאֶם הקידושין שֶׁל שְׁלוּחוֹ קָדְמוּ לקידושי האב, 112
קִדּוּשָׁיו של השליח קִידּוּשִׁין, וקידושי האב אינם חלים, שהרי היא 113
כבר מקודשת. וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ מי 114